

BERGEN KOMMUNE
KOMMUNEREVISJONEN

REVISJONSRAPPORT NR. 87

REVISJONSRAPPORT FINANSREGLEMENTET I BERGEN KOMMUNE

Byrådsavdeling for finans, konkurrans og eierskap

2010

Mottaker Byrådsavdeling for finans, konkurranse og eierskap

Avgitt 1. desember 2010

Kontaktpersoner: Ørjan Johannessen 55 56 43 04
Inga Aa. Vermedal 55 56 43 09

Hovedbudskap

Sammendrag

1	INNLEDNING	4
1.1	Bakgrunn for prosjektet og problemstilling.....	4
2	METODE, REVISJONSKRITERIER OG BEGREPER	6
2.1	Metode og fremgangsmåte.....	6
2.2	Revisjonskriterier	6
2.3	Begrepsdefinisjoner m.m.	7
3	FINANSREGLEMENTET I BERGEN KOMMUNE	9
3.1	Er finansreglementet i tråd med kravene i kommuneloven § 52?	9
3.2	Er det etablert rutiner som støtter reglementets forutsetninger og er rutinene i tråd med forskrift om finansforvaltning?	11
3.3	Er eventuelle avtaler med finansforvaltere i tråd med finansreglementet? Er det etablert tilfredsstillende rapporteringsrutiner fra forvalter til kommunen?.....	16
3.4	Er plasseringene i tråd med finansreglementet?.....	17
4	OPPSUMMERING	18
4.1	Anbefalinger	19
5	VEDLEGG: BYRÅDSAVDELINGENS TILSVAR	20

Hovedbudskap

Kommunerevisjonen har, ved å ta utgangspunkt i gjeldende finansreglement og etablerte rutiner, vurdert om kommunens finansreglement og rutiner er i tråd med regelverket for kommunal finansforvaltning. Finansreglementet er i tråd med kommunelovens krav og de etablerte rutiner støtter reglementets forutsetninger og er i samsvar med finansforskriften, jf vurderinger i pkt. 3.1 - 3.4. Kommunerevisjonen mener likevel at det samlet sett er avdekket avvik fra finansreglementet som i verste fall kan gi grunnlag for at beslutninger fattes på sviktende grunnlag. Kommunens finansforvaltning er av stor betydning for kommunen og ledelsen er klar over sårbarheten i forbindelse med at det er få ansatte knyttet til finansforvaltningen. Etter kommunerevisjonen sin vurdering er det derfor spesielt viktig at oppfølgingen er tett og fungerer som forutsatt. Oppfølgingen er en del av den interne kontroll av finansforvaltningen og som sådan ville en større grad av dokumentasjon av denne være ønskelig.

Sammendrag

Gjeldende finansreglement ble vedtatt av bystyret 26. april 2010 og avløste finansreglementet fra 2002. Kommunerevisjonen har undersøkt om kommunens finansforvaltning skjer i samsvar med de metoder og rutiner som fremgår av reglementet. Undersøkelsen bygger på gjennomgang av aktuelle dokumenter, samtaler med sentrale personer i kommunens finansforvaltning og kontroll av utvalgte transaksjoner.

Konklusjoner

Undersøkelsen har vist at det er en del mangler knyttet til etterlevelse av finansreglementet:

- Manglende system for dokumentasjon.
- Mangelfull informasjon i pliktig rapportering.
- Mangelfull omtale av avvik fra reglementet

Mangelfull etterlevelse av finansreglementet kan i verste fall gi grunnlag for at beslutninger fattes på sviktende grunnlag.

Anbefalinger

Kommunen ved BFKE - Økonomiseksjonen, finans anbefales å innrette seg slik at de ulike rutiner i finansreglementet blir overholdt. Dette inkluderer å sikre at:

- det etableres et system for dokumentasjon av hensikten bak hver transaksjon slik reglementets pkt C 2.3 og D 2 forutsetter.
- rapportering vedrørende egne aktiva har informasjon om aktuelle markedsrenter og hvilke rentebetingelser kommunen har avtalt. Rapportering vedrørende egen gjeld oppgir gjennomsnittlig fast rente og flytende rente pr. innlånstype pr. kvartal, men det bør vurderes å utvide dette til også å inkludere tilsvarende informasjon pr. tertial..
- det er klar referanse mellom punkter i finansreglementets pkt E 4 og E 5 og punkter i tertial- og årsrapportering. Dette vil lette oppfølging og gjøre rapporteringen mer lesbar for sluttbruker.
- det, i tilfeller hvor kommunen er i brudd med bestemmelser i finansreglementet, skjer håndtering av avvik i tråd med bestemmelsene i reglementets pkt I 4a) og b).
- refinansieringsrisiko ikke blir for stor. Dette kan for eksempel gjøres ved å fastsette en øvre grense for hvor stor andel av samlet gjeld som kan ha avdragsforfall for eksempel innen 1 år frem i tid.

Kommunerevisjonen anbefaler også at det etableres rutiner som sikrer best mulig kvalitet på rapportering ved at:

- det etableres rutine som sikrer at prognoser i forbindelse med tertialrapportering blir justert for tidligere nedskrivning på plasseringer som er solgt i den perioden det rapporteres for. Dette vil forhindre at tidligere nedskrivning vedrørende plasseringer kan fungere som en buffer.
- det etableres rutine for innhenting av data vedrørende bruk av lån pr tertial vedrørende VA (vann og avløp) og idrett slik at byggelånsrente kan estimeres på best mulig grunnlag. Alternativt kan det etableres rutine for månedlig føring av byggelånsrente. Dette er vesentlig i forbindelse med måling av renterisiko.
- det etableres rutine for kvalitetssikring av manuell behandling av data i forbindelse med årlig resultatmåling av renteavkastning.

Høringen

Rapporten ble sendt på høring til BFKE den 09.11.2010. Tilsvaret er vedlagt i sin helhet bak i rapporten, jf pkt 5¹.

1 Innledning

Bergen kommune har to medarbeidere som er ansvarlig for den daglige driften av kommunens finansforvaltning i samsvar med fullmakt og instruks, jf pkt. 3.2 under faktabeskrivelse. Medarbeiderne, som også er tillagt andre oppgaver, er en del av Byrådsavdeling for finans, konkurranse og eierskap (BFKE) -Økonomiseksjonen. Finansreglementet regulerer forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål og forvaltning av kommunens gjeldsportefølje, men ikke langsiktige finansielle aktiva og øvrige finansieringsavtaler.

Det er ikke etablert rammer og rutiner for langsiktige finansielle aktiva ut over det som fremgår av kommunens eierskapsmelding til en hver tid, senest behandlet i bystyret 25.06.2007 i sak 173-07. Med unntak av byrådets fullmakt til å kjøpe aksjer for inntil kr 100.000,- i hvert tilfelle (jf budsjettfullmaktene punkt B 3), besluttes kommunalt eierskap i bedrifter av bystyret selv. Slike langsiktige finansielle aktiva omfattes derfor ikke av finansreglementet. Den ordinære finansforvaltningen omfatter ikke langsiktige finansieringsavtaler. Det er derfor ikke etablert rammer og rutiner for slike avtaler.

1.1 Bakgrunn for prosjektet og problemstilling

Kontrollutvalget behandlet 09.12.08 sak om Plan for forvaltningsrevisjon, sak 88-08. Ett av disse var " Prosjekt nr 3. Finansreglementet i Bergen kommune". Under behandling av plan for forvaltningsrevisjon i komite for finans ble det knyttet en mindretallsmerknad til prosjektet. Som en konsekvens av dette vedtok kontrollutvalget 31.03.09 i sak 31-09 prosjektet "Forvaltningsrevisjon - finansreglementet i Bergen kommune".

¹ I endelig rapport er anbefaling i kulepunkt to vedrørende "Rapportering vedrørende egen gjeld" endret i forhold til utkastet. Kommunerevisjonen vil også ta anbefaling i kulepunkt syv om "etablering av rutine for innhenting av data vedrørende bruk av lån pr tertial" opp i regnskapsrevisjonsrapport.

Problemstillinger som kan belyse prosjektets formål vil, ifølge beskrivelsen av prosjektet, kunne være:

1. Er finansreglementet i tråd med kravene i kommuneloven § 52?
2. Er det etablert rutiner som støtter reglementets forutsetninger og er rutinene i tråd med forskrift om finansforvaltning?
3. Er eventuelle avtaler med finansforvaltere i tråd med finansreglementet?
 - a. Er det etablert tilfredsstillende rapporteringsrutiner fra forvalter til kommunen?
4. Er plasseringene i tråd med finansreglementet?

Det er kommunerevisjonens vurdering at det finnes relevante revisjonskriterier til prosjektet. Kommunelovens § 52 og Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning med tilhørende merknader (FOR 2009-06-09 nr 635) er sentrale kriterier.

Kommunens finansreglement ble vedtatt i bystyret 26.04.10 sak 114-10 og gjort gjeldende fra 01.07.2010. Tidligere regelverk bestod av rammer for finansforvaltning og finansreglement (to dokumenter). Disse ble vedtatt i 2002 og siste endring i rammene ble vedtatt av bystyret 17.09.07.

Begrepet finansforvaltning inneholder det som omfattes av kommuneloven §§ 50-52, med forskrifter, samt § 53 når det gjelder konsernkontoavtaler.

For Bergen kommune inkluderer dette både budsjettprosessen, kapitalforvaltning, låneopptak og låneforvaltning, garantier og bankavtaler. Vi avgrensner vår gjennomgang av finansforvaltning til gjennomgang av Bergen kommunes forvaltning av ledig likviditet og gjeldsportefølje.

Kommunerevisjonen har, ved å ta utgangspunkt i gjeldende reglement og etablerte rutiner, vurdert om kommunens reglement og rutiner er i tråd med regelverket for kommunal finansforvaltning.

2 Metode, revisjonskriterier og begreper

2.1 Metode og fremgangsmåte

Denne rapporten er basert på gjennomgang av aktuelle dokumenter og samtaler med sentrale personer i kommunens finansforvaltning. Vi har hatt samtale med kommunaldirektør, økonomidirektør, finanssjef og ass. finanssjef. Samtlige av intervjuene er verifisert.

Dokumentgjennomgangen omfatter følgende:

- Lover og forskrifter på området
- Bergen kommunes finansreglement
- Rapportering (tertialrapport m.m.)
- Utvalgte prospekter som kommunen har investert i
- Utvalgte låneopptak
- Swaper

Utvalgte investeringer (enkeltplasseringer), låneopptak og swaper er tilfeldig valgt blant transaksjoner i 2010.

2.2 Revisjonskriterier

Aktuelle kilder for revisjonskriteriene i dette prosjektet vil være:

- Kommunelovens bestemmelser, spesielt § 52 om finansforvaltning
- Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning²
- Bergen kommunes finansreglement
- Aktuelle bystyrevedtak
- Årsrapporter, tertialrapporter, økonomiplan

Byrådet har ansvar for at status for finansforvaltningen måles og rapporteres samtidig med kommunens tertialrapporter til bystyret. Rapporteringen skal minimum dekke statlige krav gitt i forskrift. Videre skal det utarbeides en årlig redegjørelse om det foregående årets låne- og plasseringsvirksomhet og status ved utgangen av året. Årsrapporten sendes bystyret som egen sak.

² Forskrift av 9. juni 2009 til kommuneloven

Finansreglementets fastslår at ledig likviditet skal plasseres i de investeringsalternativer og innenfor de kredittrisikorammer som er etablert. Det er ikke etablert egen durasjonsramme³ (veid rentebindingstid) for likviditeten. Likviditeten kan inngå som en del av rente- og forfallsstyringen for kommunens gjeld. For kommunens gjeldsportefølje derimot har finansreglementet bestemmelser om etablering av referanseportefølje⁴ og måling mot denne. Det overordnede målet er at netto renteutgifter minimeres.

Finansreglementet er samtidig en håndbok i det daglige arbeid for personer som arbeider med finansiering og plassering i porteføljene både innen og utenfor kommunen. Reglementet har bestemmelser som skal hindre kommunen fra å ta vesentlig finansiell risiko i sin finansforvaltning både på porteføljenivå og ved enkeltransaksjoner.

Finansreglementet inneholder etiske retningslinjer. I henhold til disse skal det ikke investeres i selskaper som kan kobles til brudd på konvensjoner vedrørende menneskerettigheter (inkludert barnearbeid), arbeidsrettigheter, miljø, våpen og korrupsjon.

2.3 Begrepsdefinisjoner m.m.

Refinansierings- og likviditetsrisiko

Risikoen består i å mangle likviditet til å dekke utbetalinger ved forfall. Denne risikoen er hovedsakelig knyttet til faren for at likviditetsprognosen ikke skal fange opp store utbetalinger tidsnok til at en kan sikre at det er nok likvider til å møte forpliktelsene. Eksempler på større utbetalinger kan være lønnsutbetalinger, tilknyttede transaksjoner samt lån som forfaller til betaling. Refinansieringsrisiko er risikoen for at kommunen ikke lenger får tatt opp nye lån når gamle forfaller, eller at kommunen da må ta opp nye lån til vesentlig dårligere relative vilkår.

Renterisiko

Renterisiko representerer risikoen for at markedsverdien på innlån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).

³ Durasjon er den vektete gjennomsnittstiden til forfall på et lån beregnet ut fra nåverdien på fremtidige kontantstrømmer. Durasjon måler prissensitiviteten til en obligasjon med hensyn på endringer i renten.

⁴ Referanseportefølje er en tenkt portefølje med en bestemt sammensetning av verdipapirer eller gjeld som det resultatmåles i forhold til.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap eller økte kostnader som følge av endringer i markedspriser (kurssvingninger) i de verdipapirmarkedene kommunen er eksponert.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er knyttet til kommunens plasseringer eller andre avtaler der kommunen ikke er låntaker. Kredittrisiko representerer faren for at låntaker, eller motparten i en derivatkontrakt⁵, ikke innfrir sine forpliktelser.

Motpartsrisiko

Risikoen for at en motpart ikke kan gjøre opp for seg.

Valutarisiko

Valutarisiko representerer risikoen for tap pga. kurssvingninger i valutamarkedet. Bergen kommune skal ikke ta valutarisiko gjennom finansforvaltningen. Alle lån, plasseringer og andre avtaler skal være notert i norske kroner⁶.

Depotrisiko

Porteføljens verdipapirer skal oppbevares hos Verdipapirsentralen (VPS) som kontofører i henhold til egen avtale eller hos verdipapirforetak eller bank som har Finanstilsynets tillatelse til å ta imot verdipapir for oppbevaring, i henhold til lov om verdipapirhandel.

Kredittvurdering (rating)

Karaktergivning for å beskrive selskapers evne til å innfri sine forpliktelser (konkursrisiko).

Referanseportefølje

Referanseportefølje er en tenkt portefølje med en bestemt sammensetning av verdipapirer eller gjeld som det resultatmåles i forhold til. Kommunen benytter referanseportefølje i forbindelse med gjeldsforvaltning. Målet er minimering av renterisiko slik at den kommunale tjenesteproduksjon ikke begrenses som følge av endringer i rentenivået.

⁵ Finansielle derivater er avtaler om kjøp og salg av finansielle instrumenter som er avledet av andre underliggende objekt.

⁶ Finansreglementets del C 7: Valutarisiko

Stresstest

Test for å måle effekten av forhåndsdefinerte markedssvingninger, f eks ved børsfall eller renteøkning.

3 Finansreglementet i Bergen kommune

I dette kapitlet vil vi ta utgangspunkt i de problemstillingene som er skissert innledningsvis. Vi vil også vurdere om Bergen kommune har etablert interne rutiner som sikrer at kommunens finansforvaltning er i tråd med fullmakter, finansreglement og forskrift om finansforvaltning⁷. Først siteres kriteriet, deretter beskrives fakta slik de er fremkommet ved dokumentanalyse/ intervju/gjennomførte kontroller. Tilslutt følger revisjonens vurderinger.

3.1 Er finansreglementet i tråd med kravene i kommuneloven § 52?

Revisjonskriterie

Kommunelovens § 52 fastsetter at kommunestyret selv skal gi regler for kommunens finansforvaltning slik at et rimelig hensyn til balanse mellom avkastning, risiko og likviditet ivaretas. Forskriften har krav om at reglementet skal omfatte ledig likviditet, langsiktige finansielle aktiva og gjeld. Reglementet skal også angi formål, definisjoner, rammer og begrensninger, risikonivå, risikospredning, rutiner for rapportering og håndtering av avvik

Faktabeskrivelse

Kommunens finansreglement ble vedtatt i bystyret 26.04.10 sak 114-10 og gjort gjeldende fra 01.07.2010. Dette er virkningstidspunktet for den nye forskriften. Tidligere regelverk bestående av rammer for finansforvaltning og finansreglement ble vedtatt i 2002 og siste endring i rammene ble vedtatt av bystyret 17.09.07. Finansreglementet skal i henhold til § 5 i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning vurderes av uavhengig instans før reglementet vedtas. Kommunerevisjonen har foretatt denne vurderingen og avga 09.03.2010 attestasjonsrapport i samsvar med SA 3000 - ”Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk økonomisk informasjon”. I tråd med standarden har vi planlagt

⁷ FOR 2009-06-09 nr 635: Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning

og gjennomført kontrollhandlinger for å kunne avgi en uttalelse med høy, men ikke absolutt sikkerhet for at det ikke foreligger vesentlige feil eller mangler ved kommunens regler for finansforvaltningen.

Med utgangspunkt i kommuneloven § 52 tredje ledd, har vi kontrollert at lovens bestemmelser er innarbeidet i kommunens reglement for finansforvaltningen, herunder at reglementet:

- gjør det mulig for kommunen å oppnå en tilfredsstillende avkastning gjennom forvaltningen
- ikke tillater en forvaltning som medfører vesentlig finansiell risiko for kommunen
- har bestemmelser om at forvaltningen må ta hensyn til at kommunen skal ha midler til å dekke sine forpliktelser ved forfall

Med utgangspunkt i § 4 i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, har vi kontrollert at reglementets innhold tilfredsstillende forskriftens krav, herunder at det omfatter forvaltningen av:

- ledig likviditet
- langsiktige finansielle aktiva
- gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler.

Med utgangspunkt i § 3 i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, har vi tidligere kontrollert at forskriftens bestemmelser om rammer for finansforvaltningen er tilfredsstillende ivaretatt i reglementet.

Vi ble forelagt utkast til nytt finansreglement, herunder bl.a. stillingsinstrukser og fullmakter i forbindelse med dette arbeidet.

Vurdering

Kommunerevisjonens konklusjon var at finansreglementet tilfredsstillende kommunelovens krav. Vi legger til grunn at kommunen har etablert rutiner som sikrer at finansreglementet blir vurdert og at eventuelle endringer blir foretatt slik forskriften forutsetter.

3.2 Er det etablert rutiner som støtter reglementets forutsetninger og er rutinene i tråd med forskrift om finansforvaltning?

Revisjonskriterie

Det skal være etablert administrative rutiner⁸ som sørger for at finansforvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, gjeldende lover og forskrifter, og at finansforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll⁹. Det skal også være etablert rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko¹⁰, og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet¹¹.

Faktabeskrivelse

Den nye forskriften er svært detaljert både når det gjelder krav til innhold i finansreglementet og omfang og hyppighet i rapporteringen. Prinsipielle spørsmål om finansforvaltning er langt på vei regulert gjennom forskriften. Betydelige deler av reglementet er derfor hentet direkte fra forskriften eller fra merknadene til denne. Gjennom reglementet har bystyret blant annet tatt stilling til følgende, både i forhold til finansforvaltningen generelt og i forhold til den enkelte forvaltningstype:

- Finansiell risiko og risikospredning (reglementets del C)
- At det er etablert betryggende rutiner og metoder i forvaltningen (reglementets del D)
- Rutiner for rapportering (reglementet del E)
- Å følge opp at finansreglementet blir overholdt. (reglementets del I)

Finansreglementet er en fullmakt fra bystyret til byrådet. Byråd for finans, konkurranse og eierskap (BFKE) sine fullmakter vedrørende finansforvaltning er videredelegert til kommunaldirektør. Finansfullmakter og stillingsinstrukser for kommunaldirektør, økonomidirektør, finanssjef og assisterende finanssjef regulerer hvem som har ansvar samt hvem som har fullmakt til å inngå avtaler og hvilke avgrensninger som gjelder.

Finansreglementet er detaljert, og dette er i tråd med mål som ble vektlagt i forbindelse med arbeidet med reglementet. Som eksempel kan nevnes:

⁸ Finansreglementets del D: Metoder og rutiner

⁹ Finansreglementets del I: Oppfølging av finansreglementet

¹⁰ Finansreglementets del C: Finansiell risiko

¹¹ Finansreglementets del E: Rapportering

- Å lage reglement som skal være lettere å praktisere i det daglige samt å følge opp også for andre enn personer som har sitt virke med finansforvaltning.
- Å sørge for at reglementet er oppdatert når det gjelder markedsforhold og kommunens strategi.

Finansreglementet omfatter derfor generelle rammer for forvaltningen både med hensyn til plassering av ledig likviditet, likviditetsprognoser og gjeldsforvaltning. Reglementet har også beskrivelse av ulike typer finansiell risiko som kommunen er eksponert for og retningslinjer for hvordan disse skal håndteres slik at risikoene ligger innenfor gitte rammer.

Reglementet har også en egen del vedrørende metoder og rutiner. Her beskrives for eksempel arbeidsprosessen i forbindelse med opptak av lån, inngåelse av derivatkontrakter, kjøp av verdipapirfond og plasseringer. Det er krav til loggføring av nærmere angitt informasjon for alle transaksjoner (unntatt opptak av husbanklån). Her er også beskrevet prosedyrer for oppfølging av kredittrisikorammer, rutiner for etablering av referanseportefølje (benchmark) og måling mot denne, rutiner for måling av gjeldens renterisiko (durasjon) og resultatmåling av renteavkastning. Kontinuerlig overvåking er en del av dette. På samme måte har reglementet beskrivelse av ansvar, rutiner og innhold når det gjelder rapportering; både vedrørende tertialrapportering og årsrapport.

Finansreglement, fullmakter og stillingsinstruksjer beskriver til en viss grad en del sentrale arbeidsprosesser i forbindelse med finansforvaltningen og fungerer på denne måten som en rutinebeskrivelse. I tillegg til loggføring i regneark av nærmere angitt informasjon for alle transaksjoner (unntatt opptak av husbanklån), registreres alle transaksjoner vedrørende plasseringer, utlån, lån og swaper i Escali (reskontro) og i Agresso (hovedbok). Det sendes også ordre om overføring fra kemnerens driftskonto i forbindelse med transaksjonene. Fire personer er gitt fullmakt til å beordre slike overføringer ved at to av de fire skriver under. I tillegg kan kommunaldirektør signere alene. Kemnerens hovedkasse forestår alle oppgjør som vedrører plasseringer, lån, refinansiering og swaper. For å begrense oppgjørsrisiko brukes oppgjørsformen forvalteroppgjør ved kjøp/salg av verdipapirer. BFKE - Økonomiseksjonen, finans har ansvar for bokføringen i Bergen kommunes lånefond og for bokføring av bykassens renter og avdrag innenfor gitt ansvarsområde.

Kommunens finansforvaltning utføres av finanssjef og assisterende finanssjef. Både økonomidirektør og kommunaldirektør uttaler i intervju at de er klar over sårbarheten i forbindelse med at det er få ansatte knyttet til finansforvaltningen. Dette gjelder både mht arbeidsdeling og i forhold til fravær, ferie etc. Det er besluttet at det skal etableres en controllerfunksjon mot finans, men så langt er ikke dette på plass. Dette stiller ekstra krav til oppfølging fra overordnet.

Det opereres ikke med formalisert rapportering eller regelmessige statusmøter, men økonomidirektør og finanssjef har dialog fra sak til sak (gjennomgang av saksutredninger til byråd og bystyre samt løpende problemstillinger). Økonomidirektør går gjennom tertial- og årsrapport sammen med finanssjef/ass. finanssjef. Ellers sparres det ved behov og dersom det oppstår ”ad hoc”-situasjoner (avvik og/eller behov for løpende avklaringer).

Det er tett samhandling mellom økonomidirektør og finanssjef og kommunaldirektør støtter seg på de to førstnevnte sine vurderinger. Kommunaldirektør har fokus på avvik i sin oppfølging. Omfang av oppfølging tilpasses erfaring med de ulike tjeneste/ resultatområder og omfang av de avvik som meldes. Hans inntrykk er at forvaltningen skjer på en trygg og konservativ måte av personer som har høy kompetanse på området. Det har ikke vært avvik på virkeområdet i hans periode. Finansavdelingen (og øvrig økonomiområde) følges opp gjennom jevnlig statusmøter mellom økonomi- og kommunaldirektør.

Med utgangspunkt i finansreglement, fullmakter og stillingsinstrukser har vi gjennomført samtaler med sentrale personer, foretatt dokumentkontroll (tertial- og årsrapport) og kontroll av utvalgte transaksjoner vedrørende plassering, renteswap og låneopptak for å kunne uttale oss om det er etablert rutiner som støtter reglementets forutsetninger og om rutinene er i tråd med forskriften.

Gjennom våre kontrollhandlinger har vi kontrollert at:

- det er etablert rutiner som støtter reglementets forutsetninger og at rutinene er i tråd med forskrift om finansforvaltning
- finansforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll
- det er utarbeidet rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko i tråd med finansreglementet, herunder:

- prosedyrer og retningslinjer for vurdering av finansiell risiko i finansielle avtaler før avtaleinngåelse
- prosedyrer og retningslinjer for overvåking og vurderinger av utviklingen i den finansielle risiko som kommunen er utsatt for
- forholdet til tillatt risikonivå og krav til risikospredning fastsatt i finansreglementet
- det er rutiner for å avdekke, rapportere og følge opp avvik fra finansreglementet

Gjennomgangen viser avvik eller utfordringer på en del punkter. Disse kan oppsummeres slik:

- Utover det som fremgår av rapportering (tertial- og årsrapport) er det ikke etablert noe system for dokumentasjon av hensikten bak hver derivattransaksjon slik reglementets pkt C 2.3 og D 2 forutsetter, men gjeldens durasjon følges opp og rapporteres regelmessig. Avvik i durasjon gir grunnlag for transaksjoner. Det vises til finansreglementets punkt I 4.
- Tilbakeføring av tidligere nedskrivning (urealiserte tap) vedrørende plasseringer skjer ved årsavslutning og ikke i forbindelse med eventuelle salg gjennom året. Dette er en konsekvens av at kommunen ikke har plikt til å bokføre verdipapirbeholdningen til markedsverdi gjennom året. Resultateffekt av tilbakeføring av tidligere nedskrivning ved salg gjennom året blir ikke hensyntatt ved tertialrapportering.
- I forbindelse med måling av renterisiko er det en utfordring at størrelsen på bruk av avgiftsfinansert gjeld ikke er kjent gjennom året. Denne føres først ved årsslutt. Dette medfører at byggelånsrente må estimeres (gjelder i hovedsak VA (vann og avløp) og idrett).
- I forbindelse med årlig resultatmåling av renteavkastning kan manuell behandling av data medføre risiko for feil.
- Rapportering vedrørende tertialrapport 2 omtaler de fleste punkt som er angitt i reglementets pkt E 4, men har ikke informasjon om "budsjettvirkningen resten av året av en eventuell endring på 1 % poeng parallelt skift i rentekurven". Rapporten skal - når det gjelder egne aktiva og egen gjeld - ha informasjon om aktuelle markedsrenter og hvilke rentebetingelser kommunen har avtalt. Slik informasjon mangler vedrørende egne aktiva. For egen gjeld er det oppgitt gjennomsnittsrenter pr kvartal for fastrente og flytende rente pr. långiverkategori (Husbanklån, gjeldsbrevlån, obligasjons- eller sertifikatlån og swapavtaler).

- Rapporteringen pr 31.12.09 er en "prøve" på rapportering etter nytt reglement og er vurdert i forhold til finansreglementets pkt E 5. Gjennomgang av årsrapport pr 31.12.09 viser etter vår vurdering at rapporteringen omtaler de fleste punkt som er angitt i finansreglementets pkt E 5. Rapporten har imidlertid ingen klar referanse til punktet "sammenligne låneporteføljen med referanseporteføljen, herunder durasjonsavvik", selv om durasjonsavvik er omtalt i rapporteringens pkt 3.
- Rapporteringen vedrørende "gjeldens løpetid og forfallstidspunkt" viser at en økende del av kommunens gjeld forfaller innen utgangen av inneværende år (fra 2.551 mill kr pr 31.12.09 til 3.400 mill kr pr 31.08.10). Dette kan føre til økt refinansieringsrisiko.

Vurdering

Kommunerevisjonens gjennomgang viser at de etablerte rutiner for finansforvaltning i det alt vesentlige støtter reglementets forutsetninger og at rutineene er i tråd med forskrift om finansforvaltning og kommunelovens krav.

Finansreglementet regulerer innholdet i tertial- og årsrapporter og etter kommunerevisjonens vurdering inneholder gjennomgått rapportering med få unntak det reglementet forutsetter.

Sammenhengen mellom punkter det skal rapporteres i forhold til og selve rapporteringen kan til tider virke uklare.

Kommunerevisjonen konstaterer at det er etablert rutiner for oppfølging av finansforvaltningen gjennom de arbeidsprosesser som er etablert ved finansavdelingen og den oppfølging som skjer av økonomidirektør og kommunaldirektør. Kommunens finansforvaltning er ordnet slik at det ikke er arbeidsdeling mellom personer med hjemmel til å handle med verdipapirer og personer med ansvar for oppgjør/bokføring. Det er uheldig at controllerfunksjon mot finans enda ikke er etablert. Slik kommunerevisjonen ser det er det derfor spesielt viktig at oppfølgingen er tett og fungerer som forutsatt.

3.3 Er eventuelle avtaler med finansforvaltere i tråd med finansreglementet? Er det etablert tilfredsstillende rapporteringsrutiner fra forvalter til kommunen?

Revisjonskriterie

Det skal være inngått avtaler med finansforvaltere¹² i tråd med finansreglementet og det skal være etablert rapporteringsrutiner fra forvalter til kommunen.

Faktabeskrivelse

Finansreglementet¹³ skal i henhold til forskriftens § 4 omfatte forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål, forvaltning av langsiktige finansielle aktiva og forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler. Det fremgår av finansreglementet at kommunen ikke har langsiktige finansielle aktiva som er atskilt fra kommunens midler beregnet for driftsformål, jf for øvrig pkt 1 Innledning.

Den ordinære finansforvaltningen (forvaltning av ledig likviditet og gjeldsportefølje m.m.) omfatter ikke langsiktige finansieringsavtaler. Det er derfor ikke etablert rammer og rutiner for slike avtaler.

Kommunen har imidlertid en plassering i kategorien "verdipapirfond" som forvaltes av andre. Dette er ikke et "frivillig kjøp" og plasseringen gjelder forpliktelser vedrørende yrkesskade (forsikring), jf KRDs brev av 10.02.06¹⁴. Her har kommunen kjøpt andeler i et rentefond som forvaltes av KLP (jf note 10 til regnskapet). Fondet har kort durasjon (ca. 1 år), men kan ikke disponeres til annet enn forsikringsforpliktelser.

Vurdering

Kommunerevisjonen konstaterer at gjeldende finansreglement ikke har bestemmelser som regulerer forhold til eventuelle eksterne forvaltere. Dette er en konsekvens av at kommunen p.t. ikke har langsiktige finansielle aktiva som er adskilt fra kommunens midler som er beregnet til driftsformål. Kommunerevisjonen legger til grunn at finansreglementet vil bli endret hvis situasjonen blir en annen hva dette angår.

¹² Finansreglementets del A 2: Langsiktige finansielle aktiva og øvrige finansieringsavtaler

¹³ Finansreglementets del A 1: Omfang og definisjon

¹⁴ Brev fra KRD vedrørende "Dispensasjon til selvforsikring, og regnskapsføring av selvforsikringsordning"

3.4 Er plasseringene i tråd med finansreglementet?

Revisjonskriterie

Plasseringene skal være i tråd med bestemmelser i finansreglementet¹⁵.

Faktabeskrivelse

Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål skal forvaltes med lav finansiell risiko og høy likviditet. I tråd med dette kan porteføljens midler plasseres i bankinnskudd, rentebærende verdipapirer i norske kroner, pengemarkedsfond og obligasjonsfond.

Kommunens plasseringer skal til enhver tid ligge innenfor de kredittrisikorammer som er etablert. Det skal minimum årlig foretas en gjennomgang av gjeldende kredittrisikorammer. Kommunens plasseringer skal også være innenfor valgte etiske retningslinjer; dvs tilsvarende de regler som KLP¹⁶ benytter.

I tertialrapport 2/10 fremgår det følgende vedrørende plasseringer (utdrag):

"Pr. utgang august utgjorde obligasjonsplasseringene fortsatt kr 422 mill (nominell verdi). Av dette var kr 95 mill verdipapirer utstedt av BKK, kr 302 mill av banker og kr 25 mill av industriselskaper. Gjennomsnittlig gjenstående løpetid for plasseringene i industriselskaper er under ett år. I tillegg har kommunen pr 31.08.2010 plassert kr 912 mill i særvilkårsinnskudd i DnBNOR. Av dette var kr 287 mill finansiert ved kassakreditt."

Kommunen er ifølge rapporteringen ikke i brudd med plasseringsreglene i finansreglementet. Kommunerevisjonen har sammenholdt obligasjonsplasseringene pr 31.08.10 med kriteriene som fremgår av finansreglementets pkt C 4.2 når det gjelder fordeling på låntakerkategori¹⁷, og dette bekrefter at kommunen i det alt vesentlige ikke er i brudd med plasseringsreglene. Påvist brudd på plasseringsreglene skyldes at porteføljen er redusert siden plasseringen ble foretatt. Vi har også konstatert at rating følges opp for utvalgte plasseringer i forbindelse med kommunens rapportering. Kommunens plasseringer er heller ikke blant selskapene på KLP's¹⁸ liste over ekskluderte selskaper pr juni 2010.

¹⁵ Finansreglementets B 1: Generelle retningslinjer for plassering av likviditet, C 4.2: Rammeverk for vurdering av kredittrisiko, D 5: Oppfølging av kredittrisikorammer og H 1: Etiske retningslinjer

¹⁶ Kommunal Landspensjonskasse

¹⁷ DnB NOR Market's Weekly Credit Report 42/2010, inkl. Moody's og Standard & Poor's rating

¹⁸ Ansvarlige investeringer SRI-rapport juni 2010

Bokført verdi av obligasjonsplasseringene var kr 407,5 mill pr 31.08.2010. Avviket har sammenheng med nedskrivning pr 31.12.09 og forskjell mellom kostpris og nominell verdi.

Vurdering

Kommunerevisjonen konstaterer at finansavdelingen har rutiner som sikrer at plasseringene i det alt vesentlige er i tråd med finansreglementet. Rapporteringen har ingen omtale vedrørende håndtering av avvik slik reglementets pkt. I 4 b) forutsetter. Etter revisjonen sin vurdering er avdelingens oppfølging av rating for utsatte plasseringer i tråd med reglementet.

4 Oppsummering

Kommunerevisjonen fant følgende avvik i forbindelse med gjennomgangen:

- Det er ikke etablert et system for dokumentasjon av hensikten bak hver derivattransaksjon slik reglementet forutsetter. Hensikten bak foretatte derivattransaksjoner er imidlertid omtalt i rapportering (års- og tertialrapport).
- Rapportering skal - når det gjelder egne aktiva og egen gjeld - ha informasjon om aktuelle markedsrenter og hvilke rentebetingelser kommunen har avtalt. Slik informasjon mangler vedrørende egne aktiva. For egen gjeld er det oppgitt gjennomsnittlig fast rente og flytende rente pr. innlånstype.
- Årsrapportering pr 31.12.09 (som er en "prøve" på rapportering etter nytt reglement) har ingen klar referanse til punktet "sammenligne låneporteføljen med referanseporteføljen, herunder durasjonsavvik", selv om durasjonsavvik er omtalt i rapporteringens pkt 3.
- Fordeling på låntakerkategori, jf reglementets pkt C 4.2, bekrefter at kommunen i det alt vesentlige ikke er i brudd med plasseringsreglene

I tillegg fant kommunerevisjonen at det kan være utfordringer knyttet til rapporteringen på enkelte punkter. Dette ble synliggjort ved at:

- Regnskapsmessig tilbakeføring av tidligere nedskrivning vedrørende plasseringer skjer pr. 31.12. Resultateffekt ved salg gjennom året blir beregnet i forhold til kostpris. Den

bokførte resultateffekt er derfor ikke endelig for poster som tidligere er nedskrevet. Dette kan ha betydning for prognoser i forbindelse med tertialrapportering.

- Størrelsen på bruk av avgiftsfinansert gjeld ikke er kjent gjennom året. Denne føres først ved årsslutt. Ved måling av renterisiko fører dette til at byggelånsrente må estimeres (gjelder i hovedsak VA (vann og avløp) og idrett).
- Manuell behandling av data i forbindelse med årlig resultatmåling av renteavkastning kan medføre risiko for feil.
- En økende del av kommunens gjeld forfaller innen utgangen av inneværende år (fra 2.551 mill kr pr 31.12.09 til 3.400 mill kr pr 31.08.10). Dette tilsvarer nesten 33 % av samlet gjeld og kan føre til økt refinansieringsrisiko. Rapporteringen viser også at store deler av kommunens gjeld forfaller i 2013, 2015 og seinere.

Kommunerevisjonen mener at det samlet sett er avdekket avvik fra finansreglementet som i verste fall kan gi grunnlag for at beslutninger (for eksempel vedrørende budsjettjustering og rentestyring) fattes på sviktende grunnlag. Finansreglementet er imidlertid i tråd med kommunelovens krav og de etablerte rutiner støtter reglementets forutsetninger og er i samsvar med finansforskriften.

4.1 Anbefalinger

Kommunen ved BFKE - Økonomiseksjonen, finans anbefales å innrette seg slik at de ulike rutiner i finansreglementet blir overholdt. Dette inkluderer å sikre at:

- Det etableres et system for dokumentasjon av hensikten bak hver derivattransaksjon slik reglementets pkt C 2.3 og D 2 forutsetter.
- Rapportering vedrørende egne aktiva har informasjon om aktuelle markedsrenter og hvilke rentebetingelser kommunen har avtalt. Rapportering vedrørende egen gjeld oppgir gjennomsnittlig fast rente og flytende rente pr. innlånstype pr. kvartal, men det bør vurderes å utvide dette til også å inkludere tilsvarende informasjon pr. tertial.
- Det er klar referanse mellom punkter i finansreglementets pkt E 4 og E 5 og punkter i tertial- og årsrapportering. Dette vil lette oppfølging og gjøre rapporteringen mer lesbar for sluttbruker.

- Det, i tilfeller hvor kommunen er i brudd med bestemmelser i finansreglementet, skjer håndtering av avvik i tråd med bestemmelsene i reglementets pkt I 4 a) og b).
- Refinansieringsrisiko ikke blir for stor. Dette kan for eksempel gjøres ved å fastsette en øvre grense for hvor stor andel av samlet gjeld som kan ha avdragsforfall for eksempel innen 1 år frem i tid.

Kommunerevisjonen anbefaler også at det etableres rutiner som sikrer best mulig kvalitet på rapportering ved at:

- Det etableres rutine som sikrer at prognoser i forbindelse med tertialrapportering blir justert for tidligere nedskrivning på plasseringer som er solgt i den perioden det rapporteres for. Dette vil forhindre at tidligere nedskrivning vedrørende plasseringer kan fungere som en buffer.
- Det etableres rutine for innhenting av data vedrørende bruk av lån pr tertial vedrørende VA (vann og avløp) og idrett slik at byggelånsrente kan estimeres på best mulig grunnlag. Alternativt kan det etableres rutine for månedlig føring av byggelånsrente. Dette er vesentlig i forbindelse med måling av renterisiko.
- Det etableres rutine for kvalitetssikring av manuell behandling av data i forbindelse med årlig resultatmåling av renteavkastning.

Kommunens finansforvaltning er av stor betydning for kommunen og ledelsen er klar over sårbarheten i forbindelse med at det er få ansatte knyttet til finansforvaltningen. Det er for eksempel ikke arbeidsdeling mellom personer med hjemmel til å handle med verdipapirer og personer med ansvar for oppgjør/bokføring. Slik kommunerevisjonen ser det er det derfor spesielt viktig at oppfølgingen er tett og fungerer som forutsatt. Oppfølgingen er en del av den interne kontroll av finansforvaltningen og som sådan ville en større grad av dokumentasjon av oppfølgingen være ønskelig.

5 Vedlegg: Byrådsavdelingens tilsvar

Bergen Kommune, Kommunerevisjonen
Postboks 7700
5020 BERGEN

Deres ref.	Deres brev av:	Vår ref.	Emnekode	Dato
201013472-2	10.11.10	201016967-2	SARK-1400	17. november 2010
INVE		GOMI		

Tilsvar til forvaltningsrevisjonsrapport - Finansreglementet i Bergen kommune

Innledning:

Kontrollutvalget vedtok i møte 31.3.2009 i sak 31-09 prosjektet "Forvaltningsrevisjon - finansreglementet i Bergen kommune."

Ut fra reglene i § 7 i Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner innebærer forvaltningsrevisjon "å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger." Siktemålet er dels å avdekke avvik, dels å bidra til forbedringer og slik sikre at mål blir nådd.

Når det gjelder forvaltningsrevisjon har forskriften en egen regel om tilsvar. Det siteres fra § 8, andre avsnitt:

"Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet skal gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som fremgår av rapporten. Administrasjonssjefens eller kommune-/fylkesrådets kommentarer skal fremgå av rapporten."

Bergen kommune har valgt parlamentarisk styreform i samsvar med reglene i kapittel 3 i kommuneloven. Byrådet har i vedlegg 2 til sak 1642-07: Delegering av deler av byrådets fullmakter til den enkelte fagbyråd, konkretisert fagfullmaktene. Når det gjelder fullmakter for byråd for finans, konkurranse og omstilling siteres det:

"Ansvarsområder

Byråd for finans, konkurranse og omstilling (heretter kalt finansbyråden) har overordnet ansvar for økonomisk og ressursmessig samordning, planlegging og analyse, arbeid med budsjett, regnskap, ivareta de økonomiske controllerfunksjoner, rapportering og finansstyring, herunder utvikling av styringsverktøy og styringsdokumenter."

"Kompetanse

Finansbyråden har myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning. Alle viktige saker eller saker av prinsipiell betydning legges frem for byrådet for beslutning."

Det er foretatt en konkret vurdering av rapportutkastet. Konklusjonen er at det ikke er nødvendig å legge fram saken til uttalelse fra et samlet byråd.

Tilsvar:

Vi konstaterer at kommunerevisjonen i hovedsak er tilfreds med reglement og rutiner slik dette fremgår av rapportens innledning og de vurderinger som er gjort i punkt 3.1-3.4.

Som nevnt i sammendraget av rapporten, er finansreglementet nytt. Det ble vedtatt av bystyret den 26.4.2010 og bygger på finansforvaltningsforskriften. Denne trådte i kraft 1.7.2010. Vi er tilfredse med at kommunerevisjonen kort tid etter foretar forvaltningsrevisjon. Dette er et viktig bidrag til kvalitetssikring av regelverk og rutiner. En må regne med at det kan være behov for å vurdere begge deler nøye for det er normalt at en ikke klarer å fange opp alle nyanser i startfasen.

Dette gjelder også for de mangler rapporten lister opp. Bystyret har ennå ikke behandlet andre tertialrapport for 2010. Den rapporten inneholder også finansrapporteringen, og dette blir første rapportering etter at forskriften er trådt i kraft. Formelt sett er det derfor uklart om avvikene er i forhold til gjeldende reglement eller tidligere reglementer.

Metodisk er det imidlertid god faglig tilnærning å rapportere avvik som om regelverket har vært uendret i mange år, for da gis det grunnlag for forbedringer. I siste avsnitt på side 15 i rapporten står det at "Rapportering pr 31.12.09 er en "prøve" på rapportering etter nytt reglement og er vurdert etter finansreglementets punkt E 5."

Byrådsavdeling for finans, konkurranse og eierskap har i følge finansreglementets punkt I 3 ansvar for å vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger hvert år. Det er allerede satt i gang arbeid med sikte på å få fram sak til bystyret neste år. Som et ledd i arbeidet vises det til notat til kommunerevisjonen 11.10.2010. Det tas også sikte på å innarbeide resultater av forvaltningsrevisjonsarbeidet i denne saken. Det samme gjelder eventuelle nye forhold som behøver utredning.

Rapporten lister opp mangler, men få konkrete vurderinger av betydningen av manglene. Det er litt uklart for oss hva som er vesentlig. Noen forhold er enkle å rette opp straks, andre krever ressurser som ligger utenfor finansforvaltningens virke- og ansvarsområde.

En måte å systematisere de avvik rapporten lister opp, kan være å skille mellom mangler ved rapportering, dokumentasjon eller beslutningsgrunnlag. Det kan også være nyttig å skjelne mellom finansrapportering og regnskapsrapportering. Ett forhold som rapporten tar opp, hører etter vårt syn mer hjemme i en ordinær revisjonsrapport enn i en forvaltningsrevisjonsrapport.

Kommentarer til de mangler eller utfordringer som er påpekt

Hvert avsnitt begynner med tall som viser til hvor forholdet er nevnt og gjentatt i rapporten.

Sammendrag, punkt 3.2, 4 og 4.1:

Derivathandel - dokumentasjon

Hensikten bak hver transaksjon vil bli dokumentert. Årsaken til at dette ikke var gjort har sammenheng med at bystyret løpende har fått rapportering når det gjelder kommunens renterisiko knyttet til gjelden, jf rapportens punkt 4 - oppsummering. Renterisiko overvåkes løpende, og en har ikke fullmakt til å bryte de rammer for renterisiko bystyret vedtar. De transaksjonene som er foretatt de to siste år, er gjort for å hindre at renterisiko oversteg bystyrets vedtatte risikoramme. (jf. rapportering i B. sakene 113/10, og 113/09.)

Alternativet var å inngå dyrere lån med fast rente. Det var således ikke avvik når det gjelder beslutningsgrunnlag og rapportering.

Vi vil likevel gjøre oppmerksom at reglementets punkt C 2.3. andre avsnitt omhandler derivathandel i situasjoner der administrasjonen har reell valgfrihet.

Sammendrag, punkt 3.2, 4 og 4.1:

Rapportering - innhold

Gjeldsrapportering oppgir gjennomsnittlig lånerente pr lånetype både for lån med flytende rente og med fast rente samt gjennomsnittsrenter. Vi ber om tilbakemelding fra kommunerevisjonen om forskriften krever at det oppgis rente pr lån på rapporteringstidspunktene. Det er enkelt å levere detaljert opplisting av lån til de folkevalgte dersom dette er et forskriftskrav, men etter vårt syn gir ikke dette mer nyttig informasjon.

For aktivarapporteringen vil der ved rapportering i framtiden bli lagt fram beholdningsutskrifter fra forsystem til kommunens økonomisystem. Da vil også avtalte rentevilkår bli rapportert og ikke bare beholdningen slik det gjøres i dag.

Tilsvarende rapportering vil bli foretatt for derivater.

Rapportens punkt 3.2.

Rapportering innhold: Budsjettvirkning av 1 % poeng parallell endring i rentekurven i løpet av året.

Det er viktig å gjøre - og rapportere - tallmessige anslag for virkningen av endret rentenivå som en del av budsjettarbeidet. Nyten reduseres imidlertid gjennom året, mens arbeidsbelastningen ved en slike regneøvelser er den samme. For å kunne tallfeste anslag for netto renteutgifter pr 31.12. er det langt viktigere med god kvalitet i likviditetsprognosene slik disse er beskrevet i avsnitt B 2 i finansreglementet.

Ved revisjon av reglementet vil det bli foreslått at budsjettvirkning av 1 % poeng renteendring tas ut av finansreglementet. Budsjettdokumentet vil imidlertid fortsatt inneholde slike beregninger.

Sammendrag, punkt 3.2, 4 og 4.1

Rapportering - form

Rapporteringens form vil bli endret gjennom å ta med referanser til punkter i finansreglementet i selve rapporten.

Sammendrag, punkt 3.2, 4 og 4.1

Manuell behandling av data i forbindelse med årlig resultatmåling av renteavkastning - rapportering og rutiner

Det legges til grunn at dette punktet i rapporten også gjelder gjeldsrenter. Den manuelle behandlingen skjer i forbindelse med utarbeiding av saker til folkevalgte organ. Det vises til kommuneloven § 20.2. Det er neppe behov for særskilte rutiner knyttet til den ene saken. Praksis vil være at en person innhenter tallgrunnlag og bearbeider dette, mens en annen person kontrollerer tallgrunnlag og beregninger.

Sammendrag, punkt 3.2, 4 og 4.1

Refinansieringsrisiko - beslutningsgrunnlag

Rapporten anbefaler at det settes rammer for refinansieringsrisiko. Samtidig konkluderes det med at finansreglementet er i tråd med kommunelovens krav og finansforskriften. Vi vil i

samsvar med reglementets punkt I 3 siste avsnitt vurdere hvorvidt slike rammer bør besluttes og iverksettes.

Sammendrag, punkt 3.2, 4 og 4.1

Løpende oppdatering av investeringsregnskap for avgiftsfinansiert virksomhet m.m - beslutningsgrunnlag

Regnskapsføring av bruk av lån i investeringsregnskapet foretas først når regnskapet gjøres opp etter at året er avsluttet. Det samme gjelder bokføring av byggelånsrenter. For finansforvaltningen hadde det vært en fordel om bokføringen var à jour i hvert fall ved hver tertialrapportering. Det ville forbedret beslutningsgrunnlaget for finansforvaltning. Årsaken ligger utenfor finansreglementets virkeområde og det ansvarsområde som er beskrevet i rapporten, men konsekvensene er innenfor virkeområdet. På denne bakgrunnen ber vi om at kommunerevisjonen vurderer å ta tidspunktet for regnskapsføring opp i ordinære regnskapsrevisjonsrapporter i stedet for - eller i tillegg til - i forvaltningsrevisjonsrapporten.

Sammendrag, punkt 3.2, 4 og 4.1

Tilbakeføring av tidligere nedskrivning på plasseringer og prognoser i forbindelse med tertialrapportering - beslutningsgrunnlag.

Dette forholdet gjelder dels tidspunktet for regnskapsføring og dels prognoser pr 31.12. som utarbeides på rapporteringstidspunktene. Det er allerede iverksatt endringer i regnskapsføring i forsystemet til Agresso slik at tilbakeføring av tidligere nedskrivninger skjer ved realisering.

Når det gjelder prognose for kursgevinst i 2010 har det vært samtaler knyttet til transaksjoner for et bestemt verdipapir. Lånetaker (Nordea Bank Norge AS) hadde en opsjon på å innløpe dette i oktober i år, og den 8.10.10 fikk kommunen skriftlig bekreftet at opsjonen skulle utøves. På rapporteringstidspunktet den 31.8. var det tvilsomt om verdipapiret ble innløst eller om løpetiden ble forlenget til 2014. På dette grunnlaget ville det være spekulativt å forskottere en kursgevinst i prognose pr 31.12.10. Disse prognosene benyttes som grunnlag for budsjettjusteringer.

Sammendrag og punkt 4.1

Avvikshåndtering

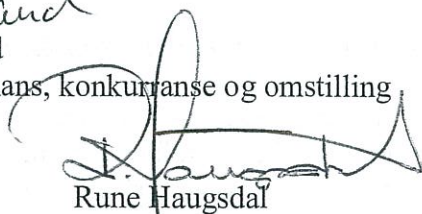
Reglementet har regler om avvikshåndtering. Så fremt en er klar over at det foreligger avvik, vil reglene bli fulgt.

Med vennlig hilsen

Liv Røssland

Byråd for finans, konkurranse og omstilling

Rune Haugsdal
kommunaldirektør

Kopi: Byrådsavdeling for klima, miljø og byutvikling.